

Groep II,

15 September 1957.

Goeden morgen, vrienden.

Wij staan dan aan het begin van een nieuwe reeks zondagmorgenbijeenkomsten. In tegenstelling met het vorig jaar is er een aanmerkelijk verschil gebracht tussen de groepen I en II. Het lijkt mij daarom goed, dat ik voordat wij de eigenlijke bijeenkomst beginnen nog even wijs op de regels, die zullen gelden in deze groep.

Wij hopen natuurlijk, dat U in staat zult zijn de bijeenkomsten regelmatig bij te wonen. In deze groep is dat echter geen verplichting. Op deze bijeenkomsten worden per ochtend bepaalde afgesloten begrippen of delen behandeld. Het geheel zal voortdurend gebaseerd blijven op vooral de christelijke inzichten, aangevuld eventueel met beschouwingen uit andere geloofsrichtingen genomen. De indeling der bijeenkomsten zal over het algemeen zijns 1^e onderwerp van ietwat zwaarder gehalte. 2^e onderwerp van ietwat lichter gehalte. Eventueel tussen deze beide een gastspreker. Daarna beëindiging met het Schone Woord. De duur der bijeenkomst zal gemiddeld liggen tussen de drie kwartier en de zestig minuten. Een vaste duur wordt niet aangehouden in deze groep. Wel zal over het algemeen een bijeenkomst worden beëindigd, indien de duur groter wordt dan een uur. Dan zullen wij bekorten. Bij een aanvang van 11 uur wordt dan gerekend, dat de doorsnee bijeenkomst om 12 uur des middags is beëindigd.

Veel heb ik U verder niet mee te delen. Ik zou er alleen op willen wijzen, dat ook voor de leden van de zondagochtendgroep II een bestuderen van de materie, in groep I gebracht, misschien prettig en aangenaam zou zijn. Hierdoor krijgt U een inzicht in verder gevorderde materie, dat U misschien beter doet appreciëren, wat vooral in het eerste onderwerp wordt gegeven. Dan zou ik hoogstens U allen weer een hartelijk welkom in deze groep kunnen toeroepen, maar daarmee is dan ook werkelijk het bestuursgedeelte, voor zover het ons betreft althans geëindigd.

Een onderwerp te kiezen is vaak moeilijk. Toch heb ik gemeend niet met een beginonderwerpje te moeten aankomen. Ik wil eigenlijk de gehele tendens van deze bijeenkomsten meteen schetsen, mij baserende op een woord uit Jezus' geheime leer:

"WIE ZICHZELF VEREENT MET GOD IS EEN MET ALLE DINGEN EN ZO IN ALLES IN GOD"

Het leven van de doorsneemens lijkt beperkt. Verder legt deze mens zich grote reeksen van beperkingen op. En zo is het gebied van ervaring, dat tijdens het stoffelijk leven open ligt, klein. Het is practisch onmogelijk om als mens dit ervaringsgebied werkelijk betekend uit te breiden. Daarom zal altijd tijdens een stoffelijk bestaan het streven gericht moeten zijn op een intensifiëring van alle mogelijk beleven. En dit intensifiëren gebeurt door uit te gaan van de eigen geardheid.

Jezus heeft hierover enkele leringen gegeven, ten dele openbaar, ten dele geheim, en ik zou U allereerst zijn visie over dit onderwerp willen voorleggen.

Sprekende met de kleine kring der apostelen, samengekomen onder leiding van Barnabas en Johannes, zeide Jezus: "Het is beter een daad te stellen van ganser harte dan duizend daden zonder te weten, wat men doet. Het is beter een gedachte te wijden aan de Vader, dan in alle gedachten het weten der wereld te omvamen. Want het doel des levens is in te gaan tot de Vader. Wie zoekt naar het Koninkrijk Gods, zal zoeken in zichzelf. Maar slechts zij, die zoeken, vinden de voleinding, waarnaar zij streven."

In een openbare bijeenkomst merkt Jezus op: "Weet wat gij vraagt. En zo gij vraagt, vraag van ganser harte. Want wie vraagt die zal gegeven worden. Wie klopt, die zal worden opgedaan, en niemand zal geweigerd worden."

Later, na zijn herrijzenis, zal hij aan een klein gezelschap aan de oever van het meer van Tiberias nogmaals enkele woorden over dit onderwerp zeggen. Hij merkt dan op: "Waar gij ook gaat, zo gij gaat in de naam van de Vader, gaat gij met de Vader. Wie nu echter gaat met de Vader, is geborgen in Diens liefde en zal alle stemmen van alle wereld begrijpen."

In deze paar citaten ligt een zekere levensleer opgesloten, een levensleer, die ook anderen naar voren hebben gebracht. Want wanneer ons de Gautama Boeddha Siddartha leert; "Indien gij het Pad volgt en niet afwijkt ter linker noch ter rechterzijde, zo vindt gij de vrede, die Uw hart begeert," dan doelt hij op hetzelfde, dat Jezus omschrijft met het Koninkrijk Gods. Wanneer hij tot zijn leerlingen Shiwakarta en Anakananda zegt: "Gij vraagt mij om waarheid, die slechts besloten is in Uzelve, doch zo gij gaat buiten de ban van het wiel (het Rad) zo zult gij ervaren, dat in alle dingen de begoocheling plaats maakt voor werkelijkheid," dan zegt hij niet veel meer dan Jezus in het laatst door mij genoemde citaat.

Het gaat erom als mens de schijn te verwerpen en de werkelijkheid te aanvaarden. Dat is echter moeilijk. In doorsnee voelt men zich geneigd om de wereld te nemen op de waarde, die zij toont. Men gaat uit van uiterlijkheden en beperkt zo onwillekeurig het totaal van zijn leven en beleven tot de bijkomstigheden. Tot datgene, wat Boeddha "maya" noemt, begoocheling. Tot datgene, wat Jezus met een zekere minachting noemt "de wereld der mensen."

De wereld der mensen is voor ons - zolang wij in de stof leven - zeker onvermijdelijk. Maar in die wereld der mensen ligt de waarheid Gods geopenbaard. Een benadering van deze waarheid is alleen van binnenuit mogelijk. En van binnenuit zoeken naar die werkelijkheid betekent het gehele leven anders zien. Om enige voorbeelden te geven:

Wat deert het U, of U eenzaam bent volgens menselijke normen, of vol in het leven staat met duizenden banden? Want de banden zijn schijn en de eenzaamheid is schijn. Werkelijk is alleen de band, die men door de Vader, door de lichtende Kracht, de grote kosmische Liefde heeft met al het geschapene. Wat maakt het uit, of ge schoon of lelijk, groot of klein zijt, wat de kleur is van Uw haar of de vorm van Uw gelaat? In de wereld kan dat veel betekenen. Toch is dit alles schijn. Want achter alle vormen en gestalten ligt een innerlijke kracht. Deze kracht komt voort uit de kern van ons wezen. De kern van ons wezen, waarin zich het Goddelijke openbaart. En deze goddelijke openbaring is de werkelijkheid. Indien deze op de voorgrond komt, zal men vergeten, of gij misschien eenzaam lijkt of druk bezet met allerhande stoffelijke bezigheden. Dan vraagt men niet: "Hoe is de kleur van Uw ogen, de vorm van Uw gelaat?" Dan aanvaardt men de innerlijke kracht. De innerlijke kracht, die domineert over alle dingen.

Misschien hebt ge wel eens gehoord van mensen, die lelijk zijn; ja, misschien zelfs misvormd. En van wie men toch zegt: "Ja, maar er gaat iets van hen uit. Zij hebben een charme, die je doet vergeten." Zouden we dan misschien niet beter kunnen zeggen; "Zij hebben de gave gevonden om van uit zichzelf innerlijke waarden naar buiten te brengen en zo de schijn te doen vervagen zelfs voor hen, die normalerwijze in een wereld van schijn en waan leven."

Als U zo gaat denken, wordt de gehele wereld anders. Want dan valt de reden tot leed, tot verdriet en tot verveling weg. Gaat U dit in de praktijk brengen, dan zijn deze waarden niet meer bestaand. En daarvoor in de plaats komt een intensiteit; een intensiteit van leven, van bestaan, maar ook van eigen ervaring.

Weer puttende uit Jezus gesprekken - deze keer met Andreas en Johannes - zou ik dan ook Jezus les aan deze beiden willen aanhalen: "Indien U iets ontbreekt, zo zeg Uzelve: In mij is de Vader; en gij zult ontdekken, dat niets U ontbreekt. Want de Vader vervult alle dingen, die gij niet bezit. Doch indien gij zegt: Hoe arm ben ik, dat ik niet bezit, Uw gemis zal op U rusten als een last. Indien Uw geest onrustig is, keer in Uzelve en zeg: Ziet, de Vader leeft in mij". Zijn liefde openbaart zich aan mij, Zijn rijk is mijn vaderland. Zo zult ge opgenomen zijn in Hem, en niets zal U deren. Gij zult vervuld zijn met de liefdekracht, die alle dingen regeert. Maar wie de Vader verwerpt ommetwille der uiterlijkheden, die beklag ik. Want deze wereld vergaat en daarmee alle dingen, die daarin betekenis of waarde hadden."

De leer, die Jezus heeft gebracht de leer van het Christendom is een blijde leer. Geen leer zonder strijd. Maar een leer van innerlijke blijdschap, van innerlijke kracht. Het gaat niet om die wereld. Ja, het gaat niet eens om ons. Het gaat alleen maar om de realiteit, die wij in ons dragen: God. Het huis des Vaders, het Koninkrijk Gods, zijn waarden, die in ons rusten. Wanneer wij leven, zoals het noodzakelijk is, zijn wij a.h.w. huis des Vaders, woning Gods. Want ook in ons drukt zich dan die grote onkenbare Kracht uit. In ons is Zij vertegenwoordigd

en actief. Het rijk Gods is de hele schepping, waarin God Zich openbaart. Op het ogenblik, dat wij bewust streven naar God, zijn wij deel daarvan. Het is geen leer, die vraagt om een voortdurend hallelujageroep; dat is zelfsuggestie en begoocheling. Het Christendom is geen leer, die vraagt om een voortdurende, kunstmatige vreugde. Het is een leer, die - mits gevolgd - innerlijke rust brengt, innerlijke vrede. En in deze vrede komt de ware blijdschap. De blijdschap, die niet jubelt, niet juicht, maar in een stille glimlach voortdurend de grote krachten der eeuwen geniet.

Vrienden, er zijn vele mogelijkheden in ons gelegen. En wij behoeven ons zeker niet te beperken tot de benauwde en enge leer, die als een lastig keurs wordt dichtgesnoerd om degene, die zich christen noemt binnen een kerkelijke beperking. Indien U dat te lastig wordt, indien zo'n juk U te zwaar is, ga vrijelijk Uw eigen wegen.

Hetzelfde geldt voor alle dingen, die door mensen geschapen zijn. Is het keurs U te nauw, ga Uw eigen wegen. Maar ga Uw wegen met God; dat is het enig belangrijke. Want wie God voortdurend in zich draagt als een bewuste factor, wanneer men zich voortdurend ziet als deel van deze grote Kracht, dan zal men niet zondigen tegen de werkelijke wetten. Dan zal men nooit iets tekort doen aan de schepping zelf. Wetten, kerken, dogma's zijn voor de kleinen. Voor degenen, van wie Jezus zegt: "Gij kleingelovigen, kunt ge dan niet een uur geloven in mij en de kracht des Vaders?"

Hij vervolgt: "Zo zeg ik U, keer terug en genees uit mijne naam en de naam des Vaders." Jezus laat het er niet bij. Natuurlijk, altijd zal de mens een ogenblik falen. Waar is de mens geboren, de geestelijke reus, die overheersend alle stof en stoffelijke mentaliteit voortdurend in God kan leven met het intense geloof, dat alle dingen mogelijk maakt? Voortdurend die vrede kan kennen zonder een aarzeling? Degenen, die zover komen ach, zullen die de aarde nog betreden? Maar daar gaat het dan ook niet om. Op het ogenblik, dat het leven ineens leeg schijnt tof dat het te zwaar is, op het ogenblik, dat wij ons zouden willen verzetten tegen het leven, moeten wij onszelf kunnen voorhouden: "Wij zijn kleingelovigen. Wij accepteren de grote werkelijkheid niet meer en laten ons vervoeren door de schijn." Leven, werkelijk leven wil zeggen: God kennen en aanvaarden in jezelf, maar ook in alle bestaan.

Ik geloof, dat ik hiermede een van de kernpunten heb aangeraakt, niet alleen van alle ware leer, maar ook van alle menszijn. Ik heb U gezegd: Waar geloof is blij geloof. Christendom wil zeggen: Innerlijke vrede, de voortdurende glimlach, de vreugde van het bestaan. Wij kunnen dat misschien verder uitbreiden. Er is geen ogenblik in ons leven, dat wij mogen wanhopen. Wanneer wij in onszelf de kracht vinden het geloof te stellen boven alle aanleiding tot wanhoop, boven alle aanleiding tot onvrede en ontevredenheid, dan zal de volmaaktheid van het Goddelijke geuit worden, ook in ons, ook in onze wereld. Misvorming verdwijnt en maakt plaats voor schoonheid. De ongedurigheid verandert in vrede. Het voortdurend jachtig streven, wordt een rustig belevend aanvaarden. Alle dingen, die niet passen in het werkelijke bestaan, veranderen. Van binnenuit kan de mens zijn leven en zijn wereld veranderen.

En dan mag ik misschien ter bevestiging hiervan en tevens tot besluit van mijn lezing nog een keer iets citeren uit Jezus mond: "Wie gelooft is niets onmogelijk. Wie een is met de Vader, vervult de wil van de Vader in vol bewustzijn. En de Vader zal hem behoeden en tekenen, zodat hij te allen tijde een met Hem zijnde de liefde en volmaking Gods op aarde weerspiegelt." Dat moet het doel zijn, waarheen wij streven. En met dit doel voor ogen zullen wij in de komende tijd op vele verschillende wijzen trachten te spreken over alles, wat met deze grote waarheid in verband staat.

Vrienden, ik wens U een prettige zondag toe en geef het woord over aan een tweede spreker.

o-o-o-o-o

Goeden morgen, vrienden.

Wanneer je zo nadenkt over al, wat de eerste spreker zegt, lijkt het mij begrijpelijk, wanneer je in Nederland in de eerste plaats gaat denken aan het weer. En dan zeg je: "Regen, regen, regen; en kan het nu niet anders zijn?" Dan zeg je: "Kilte en kou waar blijft onze zomer?" Maar een verstandig mens zal op de duur leren die regen te aanvaarden; die is ertegen gehard, die heeft er geen last van. De mens, die geleerd heeft de kou te accepteren, neemt daartegen de nodige voorzorgen misschien, maar zal ook gelijktijdig door zijn: aanvaarding uit

deze omstandigheden nog het beste puren, wat er te puren is. Om het anders te zeggen; Een kind, dat het leven belangrijker vindt dan het weer, puurt zijn vreugde uit alle weersomstandigheden. Het zijn degenen, die het leven onbelangrijker vinden dan hun eigen welbehagen, die over het algemeen het meest - sta mij toe op deze morgen een speciaal Hollands woord te gebruiken - kankeren.

Kijkt U eens, wanneer ik daar zo over nadenk, lijkt het mij, dat juist dat kankeren, dat voortdurende verzet, de grote fout is, die wij allemaal maken. En ik zou willen proberen om U duidelijk te maken, hoe je alle vreugde kunt bederven door dit verzet tegen onbelangrijke kleinigheden. Ik heb nog nooit iemand meegemaakt, die zich verzette tegen grote dingen. Ik heb nog nooit meegemaakt, dat tijdens een grote aardbeving iemand zei: "He, wat een vervelend geschok, waarom kan dat niet gelijkmatig!" Maar ik heb wel meegemaakt, dat als het een beetje druppelde, iemand zei: "He, kan het nu niet regenen of droog zijn." En toch is het verschil eigenlijk alleen een verschil in gewicht, in sterkte van uiting, in belangrijkheid voor het leven. Alle dingen worden dus bepaald door onze eigen reactie? En wel juist t.o.v. die onbelangrijke dingen, die ons leven zo vaak beheersen. Als je een aardbeving een paar keer hebt meegemaakt - ik bedoel geen licht schokje, maar een werkelijke aardbeving - dan geloof ik niet, dat je er verder nog veel over nadenkt. Je praat er over als over een beleving. Je praat over wat je op zo'n ogenblik aan schoonheid en aan lelijks hebt gezien, Maar je gaat het niet kritiseren, zoals de Nederlanders zo graag doen. Excuseert U, dat ik het er weer bij haal: "Het vorige jaar de hele zomervakantie is verregend en we hebben nog geen winter gehad ook. En het jaar daarvoor was het zo koud, dat ik drie keer mijn normale kolenrekening heb gehad." Daar zit niets in, dat heeft geen zin, vrienden.

Laten we eens stellen, dat iemand naar de hemel gaat. Neem een doodgewoon iemand uit de burgerij, een van die vele poppetjes, die daar in het schimmenspel van alledag rondlopen. En laten we er eentje nemen met een algemene naam: Mijnheer Hendriks.

Mijnheer Hendriks gaat naar de hemel toe. En daar ligt voor hem, wat wij noemen het Zomerland. Een wereld vol van onvergelijkelijke schoonheid. Geurige bloemen in een reeks van variëteiten, die haast onvoorstelbaar zijn. Statige bomen, die zacht ruisend gelijktijdig kathedraal en koor zijn voor een geheimzinnige godsbeleving. Bergen, die piekend tegen de lichte schemer van een hemel een trap schijnen naar hogere werelden. En meren, die in hun stilte iets weerspiegelen van de innerlijke vrede, die een mens heeft, wanneer zijn hele leven is volbracht, goed volbracht.

Nu komt onze mijnheer Hendriks. De poorten van schaduw zijn terzijde geschoven en hij staat daar. Het eerste, wat hij doet, is omhoog kijken. "Ik kan de zon niet eens zien. Zou het nou helemaal zo bewolkt blijven hier?" Hij ziet de schoonheid niet, het spel van schemerende lichte kleuren, die zon hemel maken tot een koepel als van parelmoer. Hij zoekt naar het zonnetje, want hij zou in de zon willen zitten.

Omdat het een Zomerland is, het land waarin de gedachten regeren, heeft hij geen vijf passen gedaan of de zon schijnt voor hem en voor hem alleen. Uit het parelmoer is voor hem een blauw geboren, waarin een zon haar verzengende gloed naar beneden werpt. Drie passen verder en hij bet zijn voorhoofd. "Nu, als het hier zo tropisch is met zo'n koperen ploert, dan geloof ik het wel. Noemen ze dit nu een hemel!"

Zo gaat het verder. Zijn gewaad kan niet vuil worden. Daar is hij in het begin van gecharmeerd. Maar wanneer hij later probeert om er zelf eens wat verandering in te brengen, dan hoor je al heel gauw: "Moet het nu altijd hetzelfde zijn?" Wanneer er een vogel voorbij vliegt, een schemerend juweel van verheerlijkte kristallen a.h.w., met een stem als een engel, die in de verte zingt, dan is zijn enige angst, dat het beest iets zal laten vallen.

Mijnheer Hendriks is nog niet lang in het Zomerland, of voor hem verandert alles. De ruisende bomen, ja, de enkele piekende boom, die omhoog reikt als een levende kandelaar, zijn geworden tot dreigende gestalten. Het ruisen als de koorzang in een grote kathedraal, is geworden tot een eeuwige jacht vol bedreiging. Het lichtende spel van de hemel is een voortdurend angstig wisselen tussen duister en licht. De meren worden modderpoelen en de bergen zijn vallen, gezet voor degene, die ze onvoorzichtig durft naderen. Voor hem ademt de gehele wereld angst. En in feite is hij uit het Zomerland, uit de hemel, gekomen in de hel, de duistere sfeer. De duistere sfeer, waar alles op hem afdringt en alles hem benauwt. En waarom? Omdat hij niet kon accepteren. Hij heeft niet genomen, wat God hem gaf. Hij heeft

niet de hemel geaccepteerd; hij heeft willen hebben, wat hij begeerde in zijn onverstand. Met al zijn kritiek, die normalerwijze in het leven alleen maar innerlijke veranderingen tot stand brengt, heeft hij nu zijn buitenwereld veranderd, zijn omgeving. En voor hij het weet, heeft hij met al zijn gedachten van "dat zou toch wel buitengewoon prettig zijn" voor zichzelf een hel geschapen.

Kijk eens, er zijn natuurlijk duizend en een wegen, langs welke je zo'n hel weer kunt verlaten. Maar elk daarvan vraagt een bewustwording van jezelf. En dat is niet zo gemakkelijk. Stel U eens voor, dat U tegenover de levende duivel zou komen te staan: Joosje Pik, compleet met de hele uitrusting; horens, puntbaard, bokspoten, mantel, rapier en wat er bij hoort. Als U zoudt zeggen; "Jij bent ook een schepsel van God," en U zoudt niet schrikken, denkt U niet, dat al, wat er van het Goddelijke in ligt, voor U werkzaam zou worden en al het andere zou verdwijnen? Ik weet niet, of er een levende duivel is in die vorm; ik geloof het niet. Maar als er een zou bestaan, dan zou er altijd een restant goddelijke Kracht zijn, dat dit leven in stand houdt. En die Kracht zou werken; verder niets. Begrijpt U waar ik naar toe wil? Het is zo gemakkelijk om je leven te bekritisieren. Om te zeggen: "Dit zou anders moeten en dat is niet goed en zus moet het en zo," Het is zo gemakkelijk om te commanderen en te redeneren, om te zeggen; "Alles moet nu precies gebeuren, zoals ik het mij voorstel." Maar men vergeet er heel vaak bij, dat men op die manier en voor zichzelf en voor anderen bezig is een hel te scheppen. Neen, men moet het goede kennen in alle dingen. Zoeken naar het licht, waar het ook maar is, Zoeken naar God, waar Hij Zich ook openbaart. En per slot van rekening is het heel wat gemakkelijker dan U denkt. Ik zal weer een voorbeeld nemen.

U koopt ergens goedkoop een hele tros druiven. Dan blijkt, dat er heel wat van die druiven al een klein beetje laten we zeggen aan de onplezierige kant zijn. Dan kun je gaan zitten treuren over het geld, dat je voor niets hebt weggegooid. Je kunt de druiven in de asbak smijten. Je kunt ook zeggen; "Kijk, er zijn nog drie á vier goede druiven en die zullen dan vaak door hun overrijpheid van een zoetheid zijn, die het verlies van het andere enigszins vergoedt."

Je kunt een heleboel mensen tegenkomen, die niet plezierig, niet prettig tegen je zijn. Ga je dan zeggen; "Nu ja, als alle mensen zo zijn....." Maar je kunt ook proberen om zelf goed, gelijkmatig te blijven. En dan blijkt, dat diezelfde onplezierige mensen soms een paar woorden zeggen, of een kleine daad verrichten, waardoor je zegt: "Ja, er zit toch wat goeds in." Het hele leven, dat werkelijk bewust wordt geleefd, is eigenlijk een zoeken naar het goede, ja, enigszins naar het volmaakte. Met buiten de mensen om, niet ergens anders, maar in die mensen.

Ik zal eens een aardige vergelijking voor U gebruiken. Het was een Chinese vriend van mij, die probeerde mij iets duidelijk te maken en die tegen mij zei: "Kijk eens, de mens - en ook heel vaak de geest - is niet veel anders dan de arme, die rondgaat en in het vuil van de straten zijn eten zoekt. Maar wanneer ze iets hebben gevonden, soms zelfs iets kostbaars, een edelsteen misschien, die een edelman of een mandarijn heeft vergeten of verloren, dan kennen zij een geluk, dat veel groter is dan van al degenen, die het goed hebben.

Zo moeten wij nu ook ons eigen leven zien. Wij zoeken soms een heel leven lang in een heleboel modderige, problematische filosofieën, in geloofssoorten, die eigenlijk niet veel beter zijn dan beschimmeld brood, dan keistenen. Maar dat hindert niet, want er komt een ogenblik, dat we tussen al deze dingen een fonkelend juweel van wijsheid vinden. Dat fonkelend juweel van wijsheid wekt in ons een vreugde zo groot, dat wij daardoor rijker zijn in geestelijk opzicht dan een ieder, die te allen tijde door juwelen van wijsheid omgeven is."

Ik heb toen gezegd: "Seng, je kunt wel eens gelijk hebben, maar het is zo moeilijk altijd maar te blijven zoeken in de modder." Toen vertelde hij mij dit: "Wanneer je rijst gaat planten, dan sta je in de modder, de hele dag. Op de duur gaat je rug zeer doen van het voortdurende bukken. Je voeten zijn a.h.w. uitgetrokken door het water, waarin ze steeds staan. Alles doet je pijn. De zon brandt. En toch ben je vaak gelukkig, wanneer dat gebeurt. Ik weet het van die mensen. Want wanneer zij die kleine plantjes uit het moederbed eindelijk in het werkelijke rijstveld planten, weet je wat het dan voor hen is? Dan denken ze aan de dagen, dat de rijst rijp zal zijn en dat ze met een groot feest de rijstooft binnenhalen. Zo heb jij het nooit bekeken, maar ik heb gereisd en ik heb het gezien. Het is niet zo belangrijk, wat je doet. Het is belangrijk, wat je verwacht. En het vreemde is, dat geen enkele verwachting ooit wordt beschaamd, wanneer je werkelijk oprecht streeft. Een oogst kan nog wel eens mislukken,

maar wanneer jij zegt: Ik wil hier een mens iets goeds geven, dan geef je die mens iets goeds. Wanneer je zegt: Ik wil zoeken naar volmaaktheid, dan vind je die. Altijd, wanneer je maar volhoudt en wanneer je bij al dat werk dan maar niet denkt aan de moeite, die het je kost, maar aan het loon, dat je wacht."

En weet U, wat het dan is? Dan zijn wij zo zakelijk. Westerlingen zijn wat dat betreft anders zakelijk dan Oosterlingen. De Oosterling kan zeker vechten voor elk klein stukje winst. En toch heeft hij niet die bezitsgier en berekenendheid a.h.w., die een Westering kent. Om een meerdere verdienste van een paar centen zal een Chinees zich een heleboel moeite getroosten. Hij zal praten, hij zal werken, hij zal beleefd zijn en hij zal zich niet afvragen: "Wat kost mij dat nu aan tijd?"

Ik denk, dat dit zo'n beetje de fout is, die wij vaak maken. Misschien vooral wel de Hollanders. Ik kan er niet over oordelen, hoor; het is eigenlijk al lang geleden, dat ik dat allemaal zo heb meegemaakt. Maar goed, ik heb zo'n idee, dat wij altijd zitten te denken: "Wat zou de mogelijke winst kunnen zijn? En dan hebben we al zoveel gedaan, dat levert het nooit op." Wij menen, dat we eraan tekort komen. We zien het leven als een soort koop. En ja, bij zo'n koop kom je natuurlijk bedrogen uit. Want het gaat er bij ons om goederen te kopen, waarvan je de inhoud niet weet,

Wat wij kopen met ons streven in het leven is ja, vaak een heel hypothetisch iets voor ons. Ik heb nu toevallig een deel ervan leren waarderen, maar U kent het meestal nog niet eens: Werkelijke, innerlijke vrede; de vreugde van het deelhebben aan het grootkosmisch bestel.

Dat zijn dingen, daar weet je zo weinig van. En dan ga je je wel eens afvragen: "Ja maar, als ik er nu dit voor moet opgeven en ik moet er dat voor doen, is het dan die moeite wel waard?" Die momenten kennen we allemaal. Laten we daarom maar net doen als de Chinezen. Niet vragen: "Wat verdienen we ermee, wanneer we doorgaan en wat kost het ons?" Laten we alleen maar zeggen: "Wat kunnen we krijgen?" Ik geloof, misschien wel de grootste wijsheid, die er bestaat. Niet vragen naar de kosten. Want hetgeen wij trachten te verwerven, ligt zo ver buiten ons vermogen tot schatting, dat we niet eens weten, wat voor kostbare schatten we soms in onze handen krijgen. En dat is geestelijk waar; en dat is ook zeker stoffelijk waar, vrienden.

Nu weet ik wel, dat ik geen mooie toespraken houd. Ach, het staat nu eenmaal ook op het programma: Tweede lezing wat eenvoudiger. Dan komen de simpele zielen aan het woord. Maar kunnen wij in onze eenvoud soms niet veel verder komen dan de mensen, die zo ontzettend veel weten? Die zo ontzettend ingewikkeld alles berekenen en overdenken? Eenvoud heeft een voordeel. Het simpele, dat, wat je van binnenuit doet, is altijd waar. Wat je berekent, wat je mentaal overlegt, gaat zo vaak fout.

We dragen in ons een bron om uit te putten. En daar is ook helemaal geen ingewikkelde leer voor nodig met veel woorden, O zeker, ze zijn mooi. Maar per slot van rekening, als wij ons nu maar aan dat éne ding vasthouden: In ons zit de werkelijkheid van het leven. En als wij die naar buiten brengen, onverschillig hoe, dan is het goed, mits we dat doen met de bedoeling om a.h.w. het leven zelve door ons te openbaren. Het leven is zoals wij het kennen en voelen, niet zoals het aan de buitenkant lijkt.

Ik geloof, dat de eenvoud, het niet-logische en het niet-nuchtere, soms grote voordelen heeft. Het geeft je de mogelijkheid om grotere krachten te realiseren, dan je verstandelijk kunt benaderen. Het geeft je de mogelijkheid om wonderen te aanvaarden, die je verstandelijk op de vlucht zouden jagen,

Daarmede heb ik dan mijn pleidooi ook eigenlijk beëindigd. En als ik overzie wat ik allemaal heb zitten zeggen, dan kan ik dat in een paar zinnen samenvatten. "Mens kanker in Godsnaam niet. Zoek het goede in alle dingen en wees in je aanvaarding van het goede vooral eenvoudig. Vraag je niet af, wat de kosten zijn, maar aanvaard het goede voor wat het is. En aanvaard het als een teken van een groter goed, dat ergens verscholen ligt; dan zal het grotere goed sneller voor je kenbaar worden en gerealiseerd worden dan anders ooit mogelijk is, ook al weet je nu niet eens, wat het zal zijn."

Mag ik dan met deze eenvoudige bijdrage mijn aandeel aan deze morgen besluiten? Voor degenen, die overigens vinden, dat ik het er maar slecht heb afgebracht, deze troost: Ik ben niet altijd de tweede spreker, want er staan nog heel wat anderen ook op de lijst. U hebt

vandaag van mij wat nuchterheid gehad. Een volgende keer krijgt U het misschien wat Oosters. Er zijn verschillende Oosterse broeders, die in het tweede gedeelte komen met ook hun eenvoud. En ja, dan is er nog een persoon en daar mag ik U misschien meteen de groeten van doen. Die hoopt ook in deze kring weer verschillende keren te kunnen komen. Dat is ons pastoorke, die zich de leiding van het programma in deze kring toch eigenlijk wel wat heeft aangetrokken en die geprobeerd heeft om dat nu eens te stellen, zoals hij dat noodzakelijk vindt. Prettige zondag.

o-o-o-o-o

VERWACHTING

Wat is het eigenlijk allemaal, wat er zo leeft in je hart? Dat aanvoelen van een gebeuren, waarvan je nog niet weet, hoe het precies zal zijn. Is het niet een belofte, die ver ligt buiten de wereld, die je kent?

Die verwachting van heil of van onheil is een uitgrijpen buiten het element van je eigen tijd. Het is het zoeken naar iets anders. Naar iets, dat naar je meent een nieuwe richting geeft aan je leven, een nieuwe vervulling van je bestaan misschien. En boven alle verwachting staat voor de doorsneemens de verwachting van een voortbestaan. Verwachting van een nieuwe wereld, van een nieuw leven. Verwachting ook van een rechtvaardigheid. Een rechtvaardigheid, die zal bepalen, hoe we hebben geleefd en hoe wij zullen leven. En daarom is de verwachting eigenlijk het beeld van het hele leven,

Het kind leeft in popelende verwachting: Eens zal ik groot zijn. De jonge mens leeft in verwachting. Eens zal ik mij een positie verwerven, eens zal ik rijk zijn. Wanneer ze ouder worden zeggen ze: Eens zal ik begrijpen, wat de betekenis van mijn leven was. Wanneer ze oud en moe worden en de dood naderbij komt, dan zeggen ze: Eens zal dit leven voorbij zijn en dan?

Zo is de verwachting het beeld van ons leven, het streven naar een andere tijd. Het is ook het beeld van de poort van de dood, die opengaat. Het is a.h.w. het bewijs van de volmaaktheid, die in ons schuilt en die voortdurend door de verwachting kenbaar maakt. Dit is nog niet de tijd en het ogenblik;... maar eens misschien? Daarom wil ik dan deze bijeenkomst voor U gaan besluiten met de verwachting uitgebeeld als deel van het leven. Ik wil het noemen:

Het lied der zeven poorten

In de aarzelende nevel van een geestelijk bestaan, niet meer kennende de voortgang, zo stil, kiest men zich het aardse bestaan, drijft men zich voort door de wil tot een lichaam in te gaan. En ziende de wereld, ziende het zelf in de ernstige betrachtning, ontwaakt een beeld van stoffelijk zijn en sidderende verwachting. De wereld is groot en de wereld is kil, vol van hartstocht en leed. En terwijl in het heden een twijfel je vreet, denk je: Eens zal ik als anderen zijn, groot, machtig en sterk en rijk, niet meer klein.

Wanneer je wegsluitert bij het hallen der nacht, droom je van het leven, dat je verwacht. Je bent groot, maar niet rijk. Je bent sterk, maar niet wijs. En je betaalt voor je leven de prijs van zorg en arbeid. Het leven wordt gevormd tot strijd.

Maar je droomt van een wonder samengaan. Van een aanvulling, een volmaking van het bestaan. En wanneer je gaat uit bij dag of bij nacht, zoeken je ogen het geluk, dat je wacht. Het geluk scheen gevonden, maar het bleek in de strijd slechts een stap, die je leidt tot een eeuwigheid, die je nog niet kunt verstaan.

Het leven is zo vaak vol van zorgen en leed. Zo leeg, zo ijdel, zon waan. Maar in je leeft een stille kracht. Het is "beter zijn," dat je verwachten daardoor kun je verdergaan.

Het leven ging zo traag voorbij en toch zo snel. Je ziet terug en bouwt je uit herinnering tot eigen jeugd een brug. Maar heb je het leven overzien, dan welt in jou een klacht: "Wat heb ik weinig eigenlijk, zo weinig nog volbracht". Je denkt aan een lichtere wereld, bestaan. Je zegt: "Ik wil levende verdergaan. `k Wil streven in licht of in duister als kracht, totdat ik mijn zijn en mijn doel heb volbracht." En je wacht.

Dan komt er een purperen sluier als nood en breidt zich over je wezen uit. Het wordt kil, het wordt duister. Het donker der dood tilt uit het stoffelijk leven je uit. Maar je gelooft aan het

zijn. Je voelt weer een kracht. Is het leven dan eindelijk volledig volbracht? Neen. Terwijl je dood schijnt te gaan zie je ander leven en ook andere waan. En je verwacht er een licht, verwacht er een zegen. Zo streef je verder in geestelijk leven.

Je wacht en je wacht en je leeft en je strijdt en je leert en je denkt over eeuwigheid. Tot je zegt: "Ik heb al wat in mij was volbracht. 'k Aanvaard slechts het licht, dat rond mij steeds leeft."

Dan is het plots of je wezen, je ziel, duizenden vleugelen heeft en uitzwermt over 't hele bestaan en met 't licht dringt in al wat bestaat. 't Is dan eerst, dat de verwachting, die altijd je bleef, werkelijk in vervulling gaat.

Verwachting is een schemer - in het wezen neergelegd - van het einddoel, dat je eens bereikt, van je goddelijk erfrecht. En daarom verwacht je, zolang als je leeft. De verwachting is leidsman, waar je ook streeft. Maar zeg niet: "Onvervuld blijft, wat ik verwacht." En verwerp niet het leven met bittere klacht. Alle verwachting wordt eens voldaan, wanneer je bereikt hebt je ware bestaan.

Daarmee, vrienden, heb ik toch wel geprobeerd te zeggen, wat verwachting voor mij betekent: Een schakel tussen wat ik eens zal kunnen zijn en het heden.

De belofte, die ligt in mijn eigen wezen, van een vervulling, die ik thans nog niet ken. Een verwachting, die steeds bijna bevredigd is om dan weer verder te gaan en een nieuwe verwachting geboren te doen worden.

Het lijkt mij soms, dat de verwachting voor ons de leidsman is, die ons voortvoert tot onze ware levensbestemming. En daarom - wanneer Uw verwachtingen ooit beschaamd lijken - vraag niet "waarom," maar denk verder. Laat de verwachting leven, altijd. En streef steeds naar de vervulling van hetgeen de verwachting U toont. Zo zult ge Uzelf kunnen zijn, volbrengen waarvoor ge geschapen zijt en ten slotte ook bereiken de laatste drempel, de laatste poort, die de openbaring is van alle werkelijkheid en het einde van alle verwachting. Goeden middag, verder.

Aangename zondag.